

HALLINTOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 9/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi julkisesta notaarista ja konsulipalvelulain 34 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 25 päivänä maaliskuuta 2014 lähettänyt hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laeiksi julkisesta notaarista ja konsulipalvelulain 34 §:n muuttamisesta (HE 11/2014 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Liisa Vanhala, oikeusministeriö

- henkikirjoittaja Toni Ruotsalainen, Helsingin maistraatti.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- sisäministeriö
- valtiovarainministeriö
- Ahvenanmaan valtionvirasto
- Ahvenanmaan maakunnan hallitus
- Väestörekisterikeskus
- Itä-Suomen aluehallintovirasto
- Suomen Henkikirjoittajayhdistys ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki julkisesta notaarista, jolla kumottaisiin voimassaoleva, samanniminen laki. Esityksen tavoitteena on saattaa julkista notaaria koskeva lainsäädäntö ajan tasalle.

Lakiin ehdotetaan otettavan säännökset julkisena notaarina toimivista virkamiehistä, julkisen notaarin tehtävistä, alueellisesta toimivallasta, julkisen notaarin todistuksen vahvistamisesta ja pöytäkirjan pitämisestä sekä asiakirjojen laillistamisesta.

Julkisina notaareina toimisivat ehdotuksen mukaan maistraatin päällikkö ja hänen määräämänsä maistraatin virkamies. Ahvenanmaan maakunnassa julkisia notaareja olisivat ehdotuksen mukaan Ahvenanmaan valtionviraston mää-

räämät Ahvenanmaan valtionviraston virkamiehet. Maakunnansyyttäjälle ja maakunnanvoudille ei enää ehdoteta osoitettavaksi julkisen notaarin tehtäviä.

Julkisen notaarin tehtävistä ehdotetaan laissa säädettävän pääosin nykytilaa vastaavasti. Julkisen notaarin tehtävänä olisi pyynnöstä todistaa oikeaksi allekirjoituksia ja jäljennöksiä asiakirjoista, todistaa, että viranomaisella tai henkilöllä on oikeus ryhtyä tietynlaiseen virkatoimeen tai että joku on tietyssä virka-asemassa tai omaa tietyn kelpoisuuden taikka on oikeudellisesti pätevä edustamaan toista, antaa todistuksia notaarille esitettyjen asiakirjojen sisällöstä sekä oikeudellisista ja taloudellisista olosuhteista, olla todistajana tallelokeron tai muun säilytyspaikan

sulkemisessa tai avaamisessa sekä valvoa arvontoja.

Laissa ehdotetaan lisäksi säädettävän, että julkinen notaari voisi vahvistaa annetuksi määrämuotoisen tai muun kirjallisen kertomuksen, selvityksen tai ilmoituksen. Julkiselle notaarille ehdotetaan lisäksi annettavaksi toimivaltuus tehdä sellaisia laissa lueteltuja tehtäviä vastaavia toimenpiteitä, jotka ovat muun maan lainsäädännön vuoksi tarpeen oikeuden tai edun valvomi-

seksi ulkomailla taikka oikeustoimen tekemiseksi ulkomailla. Rajoituksena tällaisen toimenpiteen suorittamiselle olisi, ettei se saisi olla Suomen oikeusjärjestyksen perusteiden vastainen.

Lisäksi konsulipalvelulain viittaukset julkisesta notaarista annettuun lakiin ehdotetaan muutettaviksi viittauksiksi uuteen lakiin.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta katsoo hallituksen esityksen tavoin, että voimassa oleva laki julkisesta notaarista (287/1960) on tarkoituksenmukaista korvata kokonaan uudella samannimisellä lailla. Julkisen notaarin tehtävissä on tapahtunut vuosien varrella huomattavia muutoksia. Muun muassa aikaisemmin merkittävät tehtävät, kuten vekselilain (242/1932) ja shekkilain (244/1932) mukaisten protestien toimittaminen ja täysivaraisuustodistusten antaminen, ovat vähentyneet huomattavasti. Kansainvälisen kanssakäymisen yleistyminen on toisaalta merkinnyt esimerkiksi ulkomaan viranomaisia varten annettavien todistusten määrän kasvua. Osa sääntelystä on muodostunut lisäksi tarpeettomaksi muun muassa hallinnon yleislakien säätämisen myötä.

Lakiehdotus sisältää säännökset julkisena notaarina toimivista virkamiehistä, julkisen notaarin tehtävistä, alueellisesta toimivallasta, julkisen notaarin todistuksen vahvistamisesta, pöytäkirjan pitämisestä ja asiakirjojen laillistamisesta. Lisäksi säädettävässä laissa viitataan muuhun lainsäädäntöön sisältyviin julkisen notaarin tehtäviin. Tällaisia säännöksiä on muun muassa avioliittolaissa (234/1929), isyyslaissa (700/1975), kaupanvahvistajista annetussa laissa (573 /2009) sekä apostille-sopimuksen täytäntöönpanoa koskevassa lainsäädännössä (SopS 46/1985). Lakiehdotuksen tarkemman sisällön osalta viitataan hallituksen esitykseen.

Ahvenanmaan valtionvirasto on lausunnoissaan esittänyt, että julkisen notaarin tehtäviä

maakunnassa hoitaisi ehdotuksesta poiketen myös jokin muukin viranomainen. Valiokunta toteaa tältä osin, että Ahvenanmaan maakunnassa julkisia notaareja ovat ehdotuksen mukaan Ahvenanmaan valtionviraston määräämät Ahvenanmaan valtionviraston virkamiehet. Maakunnansyyttäjälle ja maakunnanvoudille ei enää ehdoteta osoitettavaksi julkisen notaarin tehtäviä. Syynä muutokselle on saadun selvityksen mukaan ennen kaikkea se, etteivät julkisen notaarin tehtävät liity maakunnansyyttäjän tai maakunnanvoudin muihin tehtäviin. Nykytilanteessakin Ahvenanmaan valtionviraston virkamiehet suorittavat valtaosan julkisen notaarin tehtävistä Ahvenanmaalla. Näin ollen julkisen notaarin moninaisissa tehtävissä säännöllistä kokemusta kertyy lähinnä vain Ahvenanmaan valtionvirastoon. Myös sääntelyn samankaltaisuus kaikkialla maassa puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvän ehdotuksen hyväksymistä. Lisäksi julkisen notaarin palveluiden saatavuudesta voidaan osaltaan huolehtia valiokunnan käsityksen mukaan esimerkiksi ajanvarausjärjestelyillä. Julkinen notaari on myös säädettävän lain nojalla toimivaltainen suorittamaan tehtäviään koko maassa, eikä toimivaltaa ole sidottu esimerkiksi maistraatin toimialueeseen. Valiokunta kiinnittää huomiota myös Ahvenanmaan valtionviraston osalta palvelujen turvaamiseen ympärivuotisesti.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoi-

tuksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella hallintovaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina.

Helsingissä 23 päivänä huhtikuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Pirkko Mattila /ps	Timo V. Korhonen /kesk
vpj.	Mika Kari /sd	Antti Lindtman /sd
jäs.	Jussi Halla-aho /ps	Tapani Mäkinen /kok
	Rakel Hiltunen /sd	Johanna Ojala-Niemelä /sd
	Risto Kalliorinne /vas	Ulla-Maj Wideroos /r
	Elsi Katainen /kesk	vjäs. Antti Rantakangas /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ossi Lantto.